

References

1. Volobueva O. F. Profesiina diialnist vykladacha vyshchoi shkoly: vyklyky ta priorytety [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znpnapv_ppn_2014_4_36.pdf
2. Kaliuzhna T. H. Suchasni vymohy do profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://lib.iitta.gov.ua/2555/1/%D0%9D%D1%96%D0%B6%D0%B8%D0%BD.pdf>
3. Kniazheva I. A. Osoblyvosti pedahohichnoi diialnosti vykladachiv vyshchoi shkoly: teoretychnyi analiz [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2011/NiO_6_2011/1_rozd/Knya.htm
4. Kovalchuk V. Yu. Modernizatsiia profesiinoi ta svitohliadno-metodolohichnoi pidhotovky suchasnoho vchytelia : dys. ... d-pa. ped. nauk : spets. 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity» / Kovalchuk V. Yu. – K., 2006. – 34 s.
5. Kovalchuk V. Yu. Profesiina ta svitohliadno-metodolohichna pidhotovka suchasnoho maibutnoho vchytelia: modernizatsiyni analiz. – Kyiv – Drohobych : Kolo, 2004. – 264 s.
6. Kurok V. P. Doslidzhennia komponentiv diialnosti vchytelia yak peredumova stvorennia yii modeli [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=pednauk_2015_2_32
7. Markova A. K. Formirovaniye motivatsii ucheniya / A. K. Markova. T. A. Matis. A. B. Orlov. – M. : Prosveshcheniye. 1990. – 192 s.
8. Pavliuk M. M. Osoblyvosti profesiinoho stanovlennia pedahohiv v umovakh suspilnykh zmin [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://novyn.kpi.ua/2008-1/08_Pavluk.pdf
9. Semychenko V. A. Psykholohiia pedahohichnoi diialnosti : navch. posib. / V. A. Semychenko. – K. : Vyshcha shk., 2004. – 335 s.
10. Sydorenko O. L. Pro sposib pidvyshchennia efektyvnosti vzaiemodii vykladacha z studentamy / O. L. Sydorenko // Pedahohika i psykholohiia. – 2002. – № 1–2. – S. 83–88.
11. Sysoieva S. V. Pidhotovka vchytelia do formuvannia tvorchoi osobystosti uchnia. – K. : Polihrafknyha, 1996. – 406 s.
12. Slastenin V. A. Formirovaniye professionalnoy kultury uchitelya / V. A. Slastenin. – M. : Prometey. 1993. – 177 s.

УДК 378:658:338.48:009

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

А. М. Тимейчук

orcid.org/0000-0002-9910-5771

У статті проаналізовано можливість використання елементів електронного навчання у процесі підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до професійної діяльності, розглянуто переваги організації навчання та підвищення кваліфікації працівників туристичних компаній без відриву від виробництва, охарактеризовано електронне навчання як одну із форм програмованого навчання та дистанційне навчання як різновид електронного навчання, виокремлено основні елементи законодавчої бази розвитку дистанційного навчання в Україні, розкрито суть дистанційного навчання, описано розвиток мережі електронного дистанційного навчання в Україні у Київському університеті туризму, економіки і права в рамках міжнародного проекту «WeNeT – Мережа електронного дистанційного навчання», проаналізовано структуру дистанційного курсу з навчальної дисципліни «Технологія туристської діяльності», визначено основні програмовані результати навчання – система компетенцій та компетентностей слухача, розглянуто структуру курсу, розподіл навчального часу, розподіл навчального матеріалу на блоки і модулі, описано систему оцінювання результатів навчання з використанням вбудованих засобів LMS Moodle.

Ключові слова: туризмознавство, магістри з туризмознавства, електронне навчання, дистанційне навчання, LMS Moodle, тестування.

USE OF ELEMENTS OF ELECTRONIC EDUCATION IN THE PROCESS OF TRAINING OF MAGISTERS FROM TOURISM FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES

A. M. Temeychuk

The article analyzes the possibility of using the elements of e-learning in the process of preparing future masters from tourism studies to professional activity, examining the advantages of organizing training and raising the skills of tourism company employees without interruption from production, describes e-learning as one of the forms of programmed learning and distance learning as a kind of e-learning, the main elements of the legislative framework for the development of distance

learning in Ukraine are outlined e-distance learning, describes the development of a network of electronic distance learning at the Kyiv University of Tourism, Economics and Law within the framework of the international project «WeNeT – Network of Electronic Distance Learning», the structure of the distance course on the discipline «Tourism Technology» is analyzed, the main programmed learning outcomes are defined – the system of competences and competencies of the listener, the structure of the course, the distribution of the training time, the distribution of educational material into blocks and the module is considered. and describes a system for evaluating the learning outcomes using the built-in LMS Moodle, examines the practical experience of preparing the test questions database, describes their types, analyzes the student test results to determine the validity of the test and the validity of the evaluation, and identifies the advantages and disadvantages of distance learning. It is proved that the use of the Moodle system makes it possible to effectively co-operate with teachers and students in a convenient time frame, to organize training and various types of test control for all subjects under study, and the use of electronic (distance) learning elements to prepare future masters from tourism studies to professional design education is relevant in modern conditions because of the possibility of continuous improvement of the skills of travel companies, providing access to professionally important information th among visitors of distance learning courses are graduates a significant portion of past years, students from other universities, employees of travel agencies and more.

Key words: *tourism studies, masters in tourism studies, e-learning, distance learning, LMS Moodle, testing.*

Сучасний туризм – найбільш стабільний вид економічної діяльності. Дані Всесвітньої туристської організації за останні роки підтверджують, що міжнародний туризм продовжує зростати, не дивлячись на економічну нестабільність у світі, особливо в Єврозоні. Високі показники галузі говорять про те, що міжнародний туризм, як сектор економіки, продемонстрував свою здатність пристосовуватися до мінливих умов ринку і є однією з галузей, які повинні бути підтримані урядом всіх держав, як одного із способів стимулювання економічного зростання.

Світовий туристичний процес розвивається бурхливими темпами. Україна має, по-перше, значний туристично-рекреаційний потенціал, а, по-друге, значний досвід з організації туризму. Таким чином, з одного боку внутрішні, а з іншого – зовнішні чинники стимулюють розвиток туризму в країні, тобто формується замовлення на фахівців даного профілю. Туризм за характером діяльності належить до сфери обслуговування населення, а для галузей невиробничої сфери кадрове забезпечення, якість підготовки кадрів мають вирішальне значення.

Зазначені вище умови потребують оновлення підготовки фахівців у галузі туризму. Фундаментальна туристична освіта в Україні – відносно нова галузь, оскільки упродовж тривалого часу заклади вищої та професійно-технічної освіти України не готували фахівців для галузі туризму. Розвиток туризму в Україні як чинник формування економіки держави зумовлює необхідність створення галузевої системи підготовки та підвищення кваліфікації туристських кадрів, яка б виховувала фахівців, здатних в умовах конкуренції працювати індивідуально і продуктивно.

Дослідженню теоретичних та практичних основ організації туристичної діяльності, історичних аспектів розвитку туризму та професійної туристичної освіти присвятили роботи вітчизняні науковці К. Антонюк, Н. Ведмідь, Ю. Вишневецька, А. Гайдук, А. Ганієва, Н. Кравченко, В. Лозовецька, Н. Опанасюк, А. Романов, М. Рутинський, Л. Сакун, І. Сидоренко, Е. Слободенюк, Л. Шульгіна та ін.

Мета статті – проаналізувати можливості використання елементів електронного навчання у процесі підготовки магістрів з туризмознавства до професійної діяльності.

Процес розвитку інформаційно-комунікаційних технологій посприяв появі принципово нових форм одержання і передавання інформації. Формування єдиного інформаційного простору сприяє реалізації базової європейської концепції безперервної і відкритої освіти [1].

Вивчення досвіду туристичних компаній показує, що в бізнес-середовищі основні цілі використання технології електронного навчання впливають зі специфіки діяльності компанії та її орієнтації на підвищення власної ефективності: скорочення витрат на організацію навчання співробітників; раціональне використання часу співробітника, включеного в систему корпоративного навчання; акумулювання, постійне оновлення, систематизація корпоративних знань [2].

Методологічну основу електронного навчання складають положення програмованого навчання, яке сприймається як навчання за задалегідь розробленою програмою, в якій передбачені дії як слухачів, так і викладача (або навчальної машини, що замінює його) [3, с. 11].

Важливу роль у формуванні програмованого навчання відіграв Б. Скіннер. Основою його концепції виступили ідеї біхевіористської психології, відповідно до якої навчання будується на принципі стимул-реакція. Виходячи з цієї концепції, для будь-якої реакції, відповідно посиленої, характерною є схильність до повторення і закріплення [4, с. 34].

Дистанційна освіта як одна з таких послуг вже давно включена до системи інформаційного суспільства. Вона визначається більшістю сучасних авторів як така освіта, де переважаюча частина навчальних процесів здійснюється за допомогою інформаційних і телекомунікаційних технологій [5].

Проаналізувавши публікації з теми впровадження дистанційного навчання і використання елементів електронного навчання для формування навичок майбутньої професійної діяльності у вітчизняних і закордонних закладах вищої освіти, ми визначили переваги організації освітньої діяльності з використанням елементів електронного навчання, в порівнянні з традиційним, які в переважній більшості співпадають із визначеними І. Ніколаєвим рівними можливостями для людей різного віку, професій, соціального статусу і фізичних особливостей реалізувати свої права на освіту та доступ до інформації (можливість отримання знань для всіх, хто має таке бажання); спільністю освітніх систем електронного навчання різних країн, можливістю їх інтеграції на основі єдиних освітніх стандартів; можливістю отримання освіти в провідних світових освітніх центрах незалежно від громадянства (освіта без кордонів); можливістю безперервного оновлення своїх знань, вдосконалення вже наявних професійних навичок (професійне зростання протягом усього життя); порівняно низькими (в порівнянні з стаціонарною формою навчання) витратами на підготовку і перекваліфікацію фахівців за рахунок більш ефективного використання матеріальних і трудових ресурсів [6, с. 47].

Розвитку дистанційного навчання в Україні сприяли такі нормативні і законодавчі акти як Закон України «Про вищу освіту», Указ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційну освіту», Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. та ін.

Під традиційним дистанційним навчанням у світі розуміють надання контенту (текстів, відео- і аудіо-лекцій, інтерактивних навчальних ігор тощо), курирування тьюторами (викладачами), прийом іспитів і заліків за допомогою сучасних інформаційних технологій з активним використанням веб-сайтів, форумів, блогів, теле- і відеоконференцій, чатів, програм online спілкування, віртуальних класів та іншого, аж до залучення штучного інтелекту (наприклад, віртуальних співрозмовників і програм оцінювання текстів) [7].

В рамках міжнародного проекту «WeNeT – Мережа електронного дистанційного навчання» з 2011 року у Київському університеті туризму, економіки і права розробляється мережа електронного дистанційного навчання для підвищення кваліфікації в галузі туризму (Білорусь, Україна і Грузія). Метою проекту є створення центрального Національного порталу для адаптації модулів E-Learning з підготовки цільових груп туристичної галузі.

Проаналізуємо дистанційний курс з навчальної дисципліни «Технологія туристської діяльності». Він розроблений для слухачів на базі освітніх рівнів бакалавр і магістр, розрахований на 2 кредити, що містять 46 контактних години (on line). Для доступу до навчального курсу користувач реєструється в системі дистанційного навчання, адміністратор вводить його до переліку слухачів і надає права доступу до навчальних матеріалів. Увесь навчальний матеріал розділено на 9 тем, для вивчення кожної з яких передбачено проведення лекцій, практичних занять, виконання тестових завдань тощо.

Проаналізуємо розподіл навчального часу на вивчення кожної з тем відповідно до визначених в нормативних документах видів навчальної діяльності (лекцій, семінарів, практичних, лабораторних робіт, консультацій і тестування) (див. таблиця 1).

Оцінювання результатів навчання в умовах застосування інформаційно-комунікаційних технологій дає необхідне підґрунтя для об'єктивного визначення рівня навчальних досягнень, формування основних професійних компетенцій майбутніх магістрів з туризмознавства. Погоджуємося з В. Зайцевою в тому, що основним завданням організації тестування і контролю знань студентів за допомогою інформаційних технологій навчання є рішення задач проблеми взаємодії між студентом і викладачем. Використання комп'ютерних технологій полегшує вирішення цього завдання і моделювання професійної діяльності, що дозволяє організувати єдиний віртуальний простір навчання і зв'язати весь освітній процес в єдине ціле [8].

Найважливіша роль у цьому процесі відводиться технології комп'ютерного тестування, яка, на нашу думку, забезпечує:

- незалежне, з високим рівнем об'єктивності оцінювання навчальних досягнень студентів з метою визначення рівня їх знань і вмінь відповідно до стандартів нормативних освітніх документів;
- оцінювання ефективності та результативності організації і здійснення освітнього процесу з використанням форм і елементів електронного навчання;

- систематичний, безперервний процес контролю знань і вмінь студентів в освітньому процесі.

Погоджуємося з думкою сучасних дослідників про те, що завдання організації процесу навчання і комп'ютерного тестування характеризується необхідністю врахування наступних факторів:

- надання доступу викладачам і студентам до навчальних курсів, лекцій та тестових завдань;
- надання зручних засобів створення і редагування навчальних курсів, банків тестових завдань;
- можливість зручного формування тестових завдань для різних форм контролю;
- надання можливості формування аналітичної звітності;
- можливість використання різних форм тестових завдань для проведення комп'ютерного тестування;
- можливість організації тестового контролю знань на всіх етапах навчального процесу;
- можливість індивідуалізації освітнього маршруту для кожного студента [9].

Визначення видів навчальної діяльності по кожній із тем дистанційного курсу «Технологія туристської діяльності»

Теми	Контактний робочий час							Час і завдання для самостійної роботи	
	Лекції	Консультації	Семінари	Практичні заняття	Лабораторна робота	Тестування	Загальний час роботи	Індивідуальна робота	Завдання
1. Загальні поняття туризму. Терміни та визначення	2	1					3	2	Тести
2. Функції туризму та фактори його розвитку	2	1						2	Тести
3. Класифікація туризму	2	1					3	2	Тести
4. Поняття технології та технологічних процесів	2	1						2	Тести
5. Основний технологічний процес виробництва туристських послуг	4	1		4			4	2	Тести
6. Основний технологічний процес реалізації туристських послуг	2	1					2	2	Тести
7. Основний технологічний процес споживання туристських послуг	2	1					2	2	Тести
8. Технологія надання послуг розміщення	2	1		3			2	2	Тести
9. Туристські категорії послуг харчування	2	1						2	Тести
Загальний контроль							2		Загальні тести
Разом	20	9		7			18	18	

На наш погляд, цим вимогам повною мірою для організації та проведення комп'ютерного тестування відповідає система Moodle (модульне об'єктивно-орієнтоване динамічне навчальне середовище). Дана система є безкоштовною і вільною системою управління навчанням, що орієнтована, перш за все на організацію взаємодії між викладачем і студентами. Система Moodle дозволяє забезпечити інтерактивну взаємодію між усіма учасниками навчального процесу. Дана система керування навчальною діяльністю призначена для організації дистанційних курсів, але разом з тим, дозволяє підтримувати очне і заочне навчання. Систему відрізняють простота і зручність використання і широкі можливості з організації навчання та контролю знань студентів. В даному випадку система Moodle є звичним, сучасним інструментом для студентів з метою проходження комп'ютерного тестування в мережевому режимі, а для викладача – зручним середовищем для створення бази тестових завдань, організації комп'ютерного тестування і контролю знань студентів.

Розглянемо практичний досвід підготовки бази тестових завдань, організації тестового контролю системи знань студентів і отримання звіту індивідуального освітнього маршруту для кожного студента на прикладі дистанційного курсу «Технологія туристської діяльності». Введення тестових завдань для контролю знань студентів має починатися зі створення банку тестових завдань.

Розглянуте нами середовище для організації і підтримки дистанційного навчання зручне тим, що в даній системі можна вказати початок і закінчення тестування, обмеження часу тесту в цілому, кількість спроб, метод оцінювання (найвища оцінка, середня оцінка, перша спроба, остання спроба), категорію оцінки, порядок розташування питань. Викладачеві дається можливість налаштувати декілька варіантів перегляду студентами своїх результатів після завершення тестування. Ці налаштування зручні тим, що дозволяють відображати на екран тільки ті параметри, які характерні для певного виду тестового контролю знань.

Сформовані звіти за результатами тестування можна відобразити за результатами тестування одного користувача або у вигляді індивідуального маршруту кожного студента із зазначенням дати і часу, витраченого на тест, відповіді на кожне тестове завдання і загальної оцінки і графічного зображення.

Сформований звіт результатів тестування у вигляді графіка дозволяє побачити кількість студентів, які отримали оцінки в певних діапазонах і оцінити результати тестування певної групи студентів в цілому. Така гістограма, по-перше, дозволяє отримати полігон частот успішності певної групи студентів і порівняти успішність різних груп студентів між собою.

Результати аналізу гістограми частотного розподілу результатів оцінювання відповідають нормальному розподілу випадкової величини, що є закономірним і підтверджує достовірність результатів роботи системи.

Використання системи Moodle дозволяє здійснювати ефективну взаємодію викладачів і студентів у зручний для кожного час, організувати навчання і різні види тестового контролю для всіх досліджуваних дисциплін.

Відповідно до загальної стратегії оцінювання сума балів за поточні тести складає 70% загальної оцінки, 30% відводиться на загальний (підсумковий) контроль (тест).

Тести створені у середовищі Moodle як банк запитань. Із загального банку запитань, сформованого для всього навчального курсу середовище дозволяє вибирати тестові завдання для окремих тестів до кожної з тем, а також генерувати загальний підсумковий тест.

У реалізованого таким чином навчання існують свої переваги і недоліки для слухачів. До переваг дистанційної освіти можна віднести:

- навчання в індивідуальному темпі – швидкість вивчення навчального матеріалу встановлюється самим слухачем в залежності від його особистих обставин і потреб;
- доступність – незалежність від географічного положення слухача і освітнього закладу дозволяє не обмежувати себе в освітніх потребах;
- мобільність – ефективна реалізація зворотного зв'язку між викладачем і слухачем є однією з основних вимог і підстав успішності процесу навчання;
- компенсація дефіциту професорсько-викладацького складу – завдяки цій формі навчання студентам доступні знання від провідних фахівців, навчання в різних престижних закладах вищої освіти нашої країни і за кордоном;
- технологічність – використання в освітньому процесі новітніх досягнень інформаційних і телекомунікаційних технологій;
- соціальна рівноправність – рівні можливості отримання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я, елітарності і матеріального забезпечення слухача;
- творчість – комфортні умови для творчого самовираження студента.

Таким чином, дистанційне навчання, володіючи такими перевагами як ефективність, гнучкість, модульність і паралельність, відповідає вимогам сучасного життя. Але крім переваг, існує і ряд недоліків:

- відсутність очного спілкування між студентами та викладачем, тобто всі моменти, пов'язані з індивідуальним підходом і вихованням, виключаються;
- необхідність наявності цілої низки індивідуально-психологічних умов, жорстка самодисципліна, свідомості студента;
- необхідність постійного доступу до джерел інформації, потрібна хороша технічна оснащеність робочого місця, постійний канал доступу до мережі Інтернет;
- як правило, слухачі відчувають нестачу (відсутність) практичних занять;
- відсутній постійний контроль над роботою слухачів, який для багатьох студентів є потужним спонукальним стимулом;
- в дистанційній освіті основа навчання тільки письмова, студент не завжди може навчитися досить грамотно викласти отримані знання в усній формі.

Використання елементів електронного (дистанційного) навчання для підготовки майбутніх магістрів з туризмознавства до професійного проектного навчання є актуальним в сучасних умовах через можливість постійного підвищення кваліфікації працівників туристичних компаній, надання доступу до професійно-важливої інформації. Серед відвідувачів дистанційних курсів значну частину складають випускники минулих років, студенти інших університетів, працівники туристичних компаній тощо.

Таким чином, дистанційні курси є важливим засобом формування знань і добрим підґрунтями для вироблення професійних навичок на основі здобутої навчальної інформації, а це є основою професійної функції майбутніх магістрів з туризмознавства.

Література

1. Making a European area of lifelong learning a reality [Електронний ресурс] / European Commission. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/education>.

2. Online vs Offline Studies: The Better Deal for Your Finances article [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.college-connecting.com/blog/online-vs-offline-studies-the-better-deal-for-your-finances>.
3. Аракелян М. СДО: от потребности до внедрения / М. Аракелян // Справочник по управлению персоналом. – 2012. – №3. – С. 10-17.
4. Скиннер Б. Ф. Наука об учении и искусство обучения / Б. Ф. Скиннер // Программированное обучение за рубежом: Сб. статей / Под ред. И. И. Тихонова. – М.: Высшая школа, 1968. – С. 32- 46.
5. Keegan D. Theoretical Principles of Distance Education (Routledge Studies in Distance Education) / Desmond Keegan [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/128021>.
6. Николаев И. В. Проблемы та перспективи впровадження технологій дистанційної освіти у навчальний процес / І. В. Николаев // БизнесИнформ – № 5. – 2015. – с. 46–51.
7. Положення про електронне (дистанційне) навчання в Харківському національному університеті імені В. М. Каразіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dist.karazin.ua/file.php/1/files/law/Polozhennja_pro_DN_KHNU.pdf.
8. Зайцева В. П. Система Moodle как инструмент реализации компьютерного тестирования и контроля знаний студентов ВУЗа // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=11522>.
9. Мелешко І. Сучасні методи оцінювання знань, комп'ютерне тестування / І. Мелешко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1021>.

References

1. Making a European area of lifelong learning a reality [Elektronnyi resurs] / European Commission. – Rezhym dostupu: <http://ec.europa.eu/education>.
2. Online vs Offline Studies: The Better Deal for Your Finances article [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.college-connecting.com/blog/online-vs-offline-studies-the-better-deal-for-your-finances>.
3. Arakelyan M. SDO: ot potrebnosti do vnedreniya / M. Arakelyan // Spravochnik po upravleniyu personalom. – 2012. – №3. – S. 10-17.
4. Skinner B. F. Nauka ob uchenii i iskusstvo obucheniya / B. F. Skinner // Programmirovannoye obucheniye za rubezhom: Sb. statey / Pod red. I. I. Tikhonova. – M.: Vysshaya shkola. 1968. – S. 32- 46.
5. Keegan D. Theoretical Principles of Distance Education (Routledge Studies in Distance Education) / Desmond Keegan [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/128021>.
6. Nikolaiev I. V. Problemy ta perspektyvy vprovadzhennia tekhnolohii dystantsiinoi osvity u navchalnyi protsess / I. V. Nikolaiev // ByznysInform – № 5. – 2015. – s. 46–51.
7. Polozhennia pro elektronne (dystantsiine) navchannia v Kharkivskomu natsionalnomu universyteti imeni V. M. Karazina [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://dist.karazin.ua/file.php/1/files/law/Polozhennja_pro_DN_KHNU.pdf.
8. Zaitseva V. P. Systema Moodle kak ynstrument realizatsyy kompiuternoho testyrovanyia y kontroliia znanyi studentov VUZA // Sovremennyye problemy nauky y obrazovanyia. – 2013. – № 6. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=11522>.
9. Meleshko I. Suchasni metody otsiniuvannia znan, kompiuterne testuvannia / I. Meleshko [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1021>.

УДК 378.011.3-051:004:005.32(045)

ПІЗНАВАЛЬНА АКТИВНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ: ДЕФІНІТИВНИЙ ТА СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ

Л. М. Фоменко

orcid.org/0000-0003-1308-3741

У статті порушено проблему розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики. Закцентовано увагу на відсутності єдиного підходу до визначення сутності та структури пізнавальної активності. Здійснено контент-аналіз визначень поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя» й з'ясовано поняття «пізнавальна активність майбутнього вчителя інформатики». Проаналізовано структуру пізнавальної активності за різними джерелами та виокремлено три основні компоненти: мотиваційний, когнітивно-дослідницький, особистісний, що в єдності становлять цілісну структуру пізнавальної активності майбутнього вчителя інформатики.

Ключові слова: пізнавальна активність, майбутні учителі інформатики, професійна підготовка, розвиток, структура, компонент.